

MESSIAANSE JODEN EN BIJVOEGTHEOLOGIE

Inleiding dr. Daniël Juster

tijdens een bijeenkomst van Toward Jerusalem Council II (TJC II)
in Amersfoort op 27 september 2008

Inhoud van deze lezing:

Tegenover vervangingstheologie (Kerk vervangt het Joodse volk) en de vergelijkbare 'vervullingstheologie' zet Juster *toevoegtheologie*, bijvoegtheologie (Engels: addition theology). Hij bespreekt en weerlegt - aan de hand van de vaak gebruikte Bijbelteksten - de argumenten van de aanhangers van vervangingstheologie. Een citaat: 'Wij zijn nog steeds Gods verbondsvolk. Ook al hebben de meeste van ons Jeshua niet aanvaard, toch zijn we nog steeds dat verbondsvolk.'

Wie is Daniël Juster?

Dr. Dan Juster is een Joodse man die op twaalfjarige leeftijd in een Dutch Reformed Church in New York Jezus leerde kennen. Hij studeerde filosofie en theologie en werd predikant in een Presbyterian Church. In 1972 werd hij als pastor geplaatst in een Joods christelijke gemeente. In de jaren daarna bezon hij zich op de vraag wat het betekent om lid van het Joodse volk te zijn en Jezus te volgen. In plaats van *Joods christelijke* gemeente ging hij de naam *Messiaans Joodse* gemeente gebruiken. Hij speelde in de Verenigde Staten een belangrijke rol in de snel groeiende beweging van Joden die in Jezus gingen geloven en eigen Messiaans Joodse gemeenten vormden. Sinds 1996 is hij bij TJCII betrokken en begin 21ste eeuw is hij met zijn gezin verhuisd naar Jeruzalem.

Kees Slijkerman

Mijn onderwerp is: Messiaanse Joden en toegevoegde theologie.
Ongeveer 1½ week geleden heeft een vriend mij een artikel gestuurd. Het was een artikel over de betekenis van Jeruzalem en het uiteindelijke koninkrijk: het definitieve koninkrijk van God. De schrijver van het artikel is een beroemde bijbelgeleerde, gericht op het Nieuwe Testament. Het is een Amerikaanse bisschop in Engeland. Zijn naam is N.T. Right. Voor mensen die hem persoonlijk kennen, heet hij Tom Right. In dit zeer uitgewerkte en doordachte artikel beweert hij dat de Kerk nu het Israel van God is. Om het op een andere manier te zeggen: de Kerk is de doorgaande bedoeling die God met Israel had, dat is nu de Kerk.

Deze professor is er voorzichtig in dat hij niet als anti-semiet wordt aangetekend. Hij zegt: Wij moeten het Joodse volk eren, want dat was uiteindelijk Gods oude klassieke volk, maar die betekenis die zij toen hadden, is overgegaan op de Kerk.
Er staan een paar hele mooie dingen in dat artikel. Hij heeft bijvoorbeeld een diep begrip van de wederkomst van de Heer en het

komende tijdperk waarin de aarde helemaal getransformeerd zal worden.
Een eerder boek van hem over het volk van God, dat kende ik goed, maar ik wist dat zijn theologie uiteindelijk gewoon vervangingstheologie was.
De vervangingstheologie leert dat de innerlijke betekenis van Israel - zoals die was voor Jeshua, voordat hij- nu in het geheel op de Kerk is overgegaan en dat het etnische Joodse volk niet langer meer het uitverkoren volk van God is.

Vervullingstheologie, vervangingstheologie
Mensen die de vervangingstheologie geloven of leren, vinden het niet fijn om die term vervangingstheologie te horen. Ze vinden het veel fijner om te spreken van de vervullingstheologie (fulfillment theology) en willen vooral benadrukken dat de Joden zich echt wel bij de Kerk kunnen en mogen voegen, en dan weer ingevoegd worden in die betekenis van Israel die op de Kerk is overgegaan.
Maar degenen onder ons die die theologie niet zien zitten, die noemen dat juist de vervangingstheologie, want dat maakt helder,

dat ze leren, dat de kerk nu de scepter heeft overgenomen.

Dr. Right zegt, dat we van het Joodse volk moeten houden, zoals wij de opdracht hebben van alle volkeren te houden, en hij noemt een paar argumenten waarom we niet anti-semitisch mogen zijn en hij zegt dat het oordeel dat het Joodse volk ontvangen heeft als gevolg van de verwerping van de Joshua, in de eerste eeuw is uitgevoerd. Toen Jeruzalem gevallen was, was dat ook het einde van het oordeel van God over het Joodse volk. Dus hij probeert een stuk bewogenheid te hebben naar het Joodse volk, ook al erkent hij de huidige uitverkiezing van hun niet.

Paulus

Deze vorm van theologie is niet gebaseerd op de evangeliën van Mattheus, Marcus, Lucas en Johannes of de Handelingen of de Hebrëen of Jacobus of Petrus of Johannes of het Boek Openbaring, maar het is gebaseerd op een hele specifieke manier van lezen van de brieven van Paulus. Er zijn andere teksten die ook gebruikt worden, maar het zijn vooral de teksten van Paulus die daarbij gebruikt worden.

Ik wil even met u naar die teksten kijken. Met u zullen we kijken naar Galaten, hoofdstuk 6, vers 14-15. "Maar ik moge ervoor bewaard blijven op iets anders te roemen dan op het kruis van onze Heer Jezus Christus, waardoor de wereld voor mij gekruisigd is en ik voor de wereld. Want besneden zijn of niet besneden zijn betekent niet, of men een nieuwe schepping is. "

En dan naar Galaten 3, vers 28. Hierbij is geen sprake van Jood of Griek, van slaven of vrije, van mannelijk en vrouwelijk. Wij allen zijn immers één in Christus Jezus. Indien gij nu van Christus zijt, dan zijt gij zaad van Abraham en naar de beloften erfgenamen.

Deze teksten van God worden dan zo uitgelegd, dat Israël nu is Jood en/of Griek in Jezus Christus. En het is in principe mogelijk, dat Paulus in Galaten 6 het woord Israël metaforisch gebruikt. Maar u kunt zien, hoe deze teksten dan nu uitgelegd worden.

Christenen zijn het zaad van Abraham, want ze zijn tot Jezus gekomen en er is niet langer het verschil tussen Jood of niet Jood. Er zijn nu alleen nog maar christenen, en die zijn dan Israël. Kunt u dat volgen? Okay.

Er zijn ook andere teksten waar je dat mee kan ondersteunen, zoals Romeinen 3, vers 21:

"Thans is echter, buiten de wet om, gerechtigheid Gods openbaar geworden, waarvan de wet en de profeten getuigen en wel gerechtigheid Gods door het geloof in Jezus Christus, voor allen die geloven, want er is geen onderscheid, want allen hebben gezondigd en derven de heerlijkheid Gods en worden om niet gerechtvaardigd uit zijn genade door de verlossing in Christus Jezus", waarbij het natuurlijk benadrukt wordt: Er is geen onderscheid.

We kunnen ook naar Romeinen 2 toegaan waar staat: de echte Jood is de Jood die het in zijn hart is.

En in 1 Petrus 2, vers 9. Daar wordt gezegd over de gelovigen: 'Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gods ten eigendom, om de grote daden te verkondigen van Hem die u uit de duisternis heeft geroepen tot zijn wonderbaar licht.'

Dit is een citaat uit Exodus 19, vers 6, waarin staat dat Israël - net verlost uit Egypte - Gods uitverkoren priesterschap is: 'Een koninkrijk van priesters zul je zijn, een heilig volk'. In 1 Petrus 2,9 wordt dat toegepast op alle gelovigen in Christus.

In de Filippenzenbrief zegt Paulus, hoewel hij een Jood is met de Joden, dat hij dat niet van waarde acht, in vergelijking met het winnen van de Messias.

Je kunt zien, hoe je al deze teksten bij elkaar kunt brengen, om de visie te ondersteunen, dat de Kerk Israël in de plaats gekomen is van Israël.

Toekomst is voor het etnische volk Israël

Maar het probleem is, dat heel veel teksten in de Hebreeuwse Bijbel het juist anders benoemen. En we zullen vanmiddag een begin maken om ook die teksten te bekijken. Teksten waarin het geloof uitgesproken wordt dat er een toekomst is voor het etnische volk Israël en dat de Joodse volgelingen van Jezus nog steeds deel uitmaken van hun eigen Joodse volk. Wat zeggen die leraren dus van de vervangingstheologie? Zij zeggen dat het Nieuwe Testament en in het bijzonder de brieven van Paulus het Oude Testament

herinterpreteren. Dat is heel belangrijk, dat ze dat zeggen. Het hart van de vervangingstheologie is het idee, dat het Nieuwe Testament het Oude Testament herinterpreteert. Wat betekent, als je gewoon de tekst leest, zoals die daar staat, in zijn context, zoals de auteur het bedoelt toen hij het opschreef en zoals de oorspronkelijke hoorders het hebben aanhoord, dan heb je een specifieke uitleg van zijn tekst, en dat voor het Joodse volk een heel duidelijke en belangrijke toekomst nog is weggelegd. Maar vanwege dat concept van het herinterpreteren van de geschriften van het Oude Testament wordt ons op de eerste plaats verteld dat we die teksten niet letterlijk moeten lezen, maar dat ze op een ruime manier toegepast moeten worden op de Kerk. Dus als er staat dat het Joodse volk het land van Israel heeft beërfd, dan moet je dat nu lezen dat dan alle christenen alle gelovigen een eeuwigdurend erfdeel is beloofd. Dat Israel teruggeleid wordt en gebracht wordt naar het land, wordt uitgelegd als: de Kerk die bij elkaar verzameld wordt voor Jezus in het komende Rijk. Tekst na tekst wordt op deze manier opnieuw geïnterpreteerd.

Coherent zijn

Nu wil ik iets heel helder neerzetten: Als dat idee van herinterpreteren werkelijk waar is, als het dat is wat Paulus bedoelde, dan was het Joodse volk verplicht Paulus te moeten verwerpen. Want het Joodse volk wordt gehouden aan de betekenis van het Woord, zoals het in zijn context gegeven is. En als je de betekenis van de tekst verandert, waardoor je de belofte die aan het Joodse volk gegeven is, nu aan de Kerk gaat geven, dat is zo'n diepe verandering van de betekenis van die teksten, dat het Joodse volk dan terecht de geschriften van Paulus had moeten verwerpen, want latere openbaringen moeten altijd coherent zijn, in lijn staan, met de eerdere gegeven openbaringen van God. Hij kan nieuwe dingen zeggen, er kunnen dingen toegevoegd worden, maar er kunnen niet nieuwe dingen gezegd worden die tegenspreken wat Hij eerder gezegd heeft.

Het idee van herinterpretatie in de kerkelijke theologieën, is een verandering van de oorspronkelijke betekenis. Nu, mijn vrouw heeft profetische gaven, als zij leest in het

Woord, dan ontvangt zij allerlei dingen die niet direct in de tekst staan. Maar zij begrijpt dat ze dan niet bezig is met de exegese, met een uitleg van de tekst, maar dat de Geest dan tot haar spreekt in haar geest via vergelijkingen. De tekst van het Woord wordt dan een beginpunt van waaruit de Geest haar nieuwe dingen laat zien. Het is mijn vrouw die op dat gebied goed getraind is. Wanneer dit gebeurt, dan zegt ze: Wat ik ontvangen heb van de Heer is niet de uitleg van deze tekst, maar toen ik deze tekst las, liet de Heilige Geest mij zien: dit en dat. En voor ieder hier die op het profetische vlak bezig is, houd dit vast, want onze theologie is wezenlijk opgebouwd op de uitleg van de bestaande tekst in haar context.

Paulus voegt toe

Ik geloof dat het niet correct is, om de geschriften van Paulus vanuit dat denkkader van herinterpretatie te lezen en ik wil Paulus lezen vanuit een ontvankelijkheid die niet gebonden is door de vervangingstheologie. Wat Paulus doet is dat hij betekenissen toevoegt vanuit de profetische openbaring aan het bestaande Woord, maar niet op zo'n manier dat hij de betekenis die al in het Woord ligt, vervangt met die nieuwe uitleg. Ik zal u een paar voorbeelden geven: Het Joodse volk is het uitverkoren volk en zij zijn het nageslacht, de nakomelingen, het nazaat van Abraham. En dat is nog steeds zo. Dat is nooit veranderd. Maar daar komt iets bij dat is toegevoegd: de niet-Joden die Jeshua aanvaardden in hun leven worden ook kinderen van Abraham door die verbondenheid met Jeshua.

Het Joodse volk is Gods uitverkoren volk. Zij zijn een heilig priesterschap. Maar wanneer niet-Joden tot geloof komen in Jeshua / Jezus, dan worden zij ook deel van het heilige volk. Het wordt toegevoegd en het vervangt niet. En het toegevoegd worden verandert niets aan de oorspronkelijke betekenis van de beloften, hoewel het wel een verrassing is. Paulus zegt over de natuur, het wezen van de Kerk, dat mensen vanuit alle volkeren geroepen kunnen worden, om deel te hebben aan dat priesterschap. Een priesterschap dat in eenheid is met het Joodse volk, dat is een geheimenis. Voorheen was dat verborgen, maar nu is het

geopenbaard. En Paulus zegt dus, dat hij de bedienaar is van dit geheim.

Maar er zijn nog vele andere teksten. Die laten zien dat Paulus de oorspronkelijke betekenis van de Hebreeuwse tekst bevestigt, de letterlijke betekenis, de contextuele betekenis. En het wordt niet vervangen door deze profetische toevoegingen, uitleggingen. Ik hoop dat u dat kunt begrijpen.

In Romeinen, hoofdstuk 11, vers 28, zegt Paulus het volgende: Zij zijn naar het evangelie vijanden om uwentwil. Na de verkiezing zijn zij geliefden om der vaderenwil, want de genadegaven en de roeping Gods zijn onberouwelijk. Hier zien we dat er een uitverkiezing is die ligt op het Joodse volk, een onberouwelijke, onherroepelijke roeping. Hij spreekt hier over het etnische Joodse volk, en dan zegt hij: Zo zal gans Israel gered worden. En hij maakt het heel duidelijk dat de gelovigen uit de niet-Joden een specifieke rol hebben, namelijk om het Joodse volk jaloers te maken, opdat het Joodse volk Jezus gaat aanvaarden. Hij citeert daar uit de Schrift: De Verlosser zal uit Sion komen, Hij zal goddeloosheden van Jacob afwenden. En dit is mijn verbond met hen, wanneer ik hun zonden wegneem. Deze belofte staat ook vandaag nog.

Vers 1 van hoofdstuk 11: Ik vraag aan God, of Hij dit volk toch niet verstote? Volstrekt niet. Ik ben immers zelf een Israeliet, uit het geslacht van Abraham, van de stam Benjamin. God heeft zijn volk niet verstoten. En dan beschrijft hij de Joodse gelovigen als een overblijfsel uit Israel, dat gered is. Maar zij zijn nog steeds deel van Israel. Dit is waarom wij zeggen, dat de Messiaans Joodse gelovigen gewoon deel moeten uitmaken van hun volk en ook zich met hen moeten identificeren. Christenen hebben diezelfde verantwoordelijkheid niet, maar Joden wel.

Het verbaast mij zeer, wanneer ik de vervangingstheologie lees. Dan zien wij daar een bolwerk in het denken, een soort geestelijke verblinding. Want Romeinen 11,28 en 29 komen daar helemaal niet in voor. De verzen die zeggen, dat het Joodse volk nog steeds het uitverkoren volk is, en een

onberouwelijke roeping heeft, dat zijn de verzen die zij links laten liggen. Dat is waar ze heel snel overheen schieten.

Dat is zeer verbazingwekkend. Ik heb vele artikelen en boeken gelezen, die vanuit de vervangingstheologie opgesteld zijn en deze verzen werken ze bijna allemaal niet of nauwelijks uit.

Nog steeds Gods verbondsvolk

En zo ook de verzen uit Romeinen 9, waar Paulus zegt over zijn eigen volk, over het volk Israel, in vers 4: Hunner is de aanneming tot zonen. Dit staat in de tegenwoordige tijd. In de tijd waarin Paulus de Romeinenbrief schreef was het al helder, dat het Joodse volk als volk niet in zijn geheel Jeshua zou gaan aannemen. Maar hij zegt nog steeds: Hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid, de goddelijke heerlijkheid. Het is een van de geschenken, die zij hebben ontvangen. Een van die onberouwelijke gaven. De verbonden zijn ook aan hun, de verbonden die ons als Joods volk brengen in relatie tot God. Wij zijn nog steeds Gods verbondsvolk. Ook al hebben de meeste van ons Jeshua niet aanvaard, toch zijn we nog steeds dat verbondsvolk. De wetgeving, het ontvangen van de Thora, dat is een zeer positiefs iets, de erediensten in de tempel en de beloften. De mensen die de vervangingstheologie aanhangen die zeggen: De meeste mensen die geloven in het erfdeel van Israel geloven, dat Israel het land als erfdeel heeft ontvangen.

Joodse volk woonde toen in het land

Maar de mensen van vervangingstheologie die zeggen dan: Hoe kun je nou beweren dat het land nog belangrijk is. Want het Nieuwe Testament noemt het land van Israel helemaal niet, legt er geen nadruk op, maar praat alleen over het nieuwe Jeruzalem. Wel, dat is natuurlijk dwaas. En waarom? Er staat hier nadrukkelijk: Aan hun zijn de beloften. Welke beloften hebben zij dan ontvangen? Jullie zullen in het land wonen.

Steeds weer is dat een van de dingen die God belooft. Waarom überhaupt zou het Nieuwe Testament het land voor Israel nog benadrukken? Want in die tijd woonde het Joodse volk gewoon in het land, althans in het grootste deel ervan, inclusief wat nu de Westoever wordt genoemd. Dus waarom zou

Paulus in zijn tijd het benadrukken dat het land bij het erfdeel behoorde als zij er gewoon al woonden? Of waarom zou hij spreken over de terugkeer naar het land, terwijl het volk gewoon in het land woonde. Ik begrijp -,zoals professors zeggen - dat de geschriften van het Nieuwe Testament, in het bijzonder de brieven, in een specifieke situatie geschreven zijn en daarop gericht zijn. Het zijn neergeschreven antwoorden op problemen die zich voordeden in de vroege gemeenten. Het Nieuwe Testament is geen systematische theologie. Maar waar het onderwerp Israel een vraagstuk werd in de gemeente van Rome en zij zich daar afvroegen, of Israel nog wel een plek had in de bedoelingen van God, daar schrijft Paulus een heel helder antwoord aan hen. Maar dat was niet het onderwerp van de andere brieven die hij schreef.

Gewoonlijk had hij het er meer over, wat de eisen waren voor een niet-Jood, om gered te kunnen worden. En hij verwierp ten sterkste het idee dat gelovigen uit de niet-Joden een zelfde leven zouden moeten gaan leiden als de Joden. Ja, wel op het gebied van de algemene ethiek en het onderricht wat Jeshua gaf, maar het Joodse leven zoals het verwordt was in de cyclussen van het land Israel, de besnijdenis, dat hoorde niet bij de roeping die de niet-Joden hadden. Maar de niet-Joden moesten wel de joodse wortels van het geloof goed begrijpen.

Galaten 5 is daarom belangrijke tekst. We gebruiken de term dat deze teksten die we nu gaan citeren, direct uit zijn hart komen zonder verder over nagedacht te zijn in zijn verstand. In Galaten 5, vers 2, zie ik Paulus zeggen: "Indien gij u laat besnijden, zal Christus u geen nut doen. Nogmaals betuig ik aan ieder die zich laat besnijden, dat hij verplicht is de gehele wet na te komen." De implicaties van deze tekst zijn heel groot. Als iemand besneden is, wat betekent dat hij dus Joods is, dan heeft hij dus de verantwoordelijkheid om de hele wet te vervullen. Als ze niet besneden zijn, dan hoeven ze dat niet te doen. Dus Paulus zegt tot de niet-Joden: "Doe het niet!" Maar datzelfde zegt hij niet tegen de Joden.

Het is een indrukwekkende tekst. De Kerk heeft in de geschiedenis deze tekst fout

uitgelegd, want ze is het zo gaan uitleggen, dat ze zei: "Als Joden tot geloof komen in Jezus, ze zich dus bij de Kerk voegen, dan mogen ze niet meer besneden worden." Maar dat staat helemaal in tegenspraak tot wat Paulus zegt over de roeping van de Joden, en het is ook in tegenspraak met wat er gebeurde, als Paulus een Jood tegenkwam, een gelovige Jood, die niet besneden was. Zijn naam was Timotheüs. En Paulus liet hem besnijden. Maar Titus wou hij juist niet laten besnijden, want Titus was niet van Joodse afkomst. Dit is belangrijk om te weten. Dit betekent dat er binnen het Lichaam van Christus dus onderscheiden moet worden tussen verschillende soorten van roepingen.

En in Handelingen 15 wordt de beslissing genomen in de vroege Kerk, dat de gelovigen uit de heidenen niet verantwoordelijk zijn voor Joods leven en dus de Tora in hun leven niet hoeven toe te passen. En dit wordt steeds weer bevestigd in het onderricht van de Schrift. Bijvoorbeeld: U vindt het in de Galatenbrief, Kolossensen 2, dat niemand u beoordele met betrekking tot de sabbat of de nieuwe maan of de feesten, en in Handelingen 19 wordt het weer bevestigd. In het geheel van het Nieuwe Testament zien we verder nergens, dat niet-Joden opgeroepen worden om zich te voegen naar het Joodse leven. We zien het ook in de geschiedenis van de Kerk. Er is nergens een kerkvader te vinden die ook maar richting geeft om te denken, dat niet-Joden het joodse leven op zich moesten gaan nemen.

Waar ze wel heel veel bewijzen voor hebben, is, dat niet-Joden onderricht ontvingen in de context van de toenmalige synagoge-leer. In Handelingen 21 zien we heel helder, waar Jacobus dit onderscheid maakt. In Handelingen 21, vers 24, is Paulus daar betrokken bij een reinigingsrite, opdat de gelofte van de Nazareeër afgerond zal worden. Dat is de gelofte die hij in Handelingen 18,18 op zich genomen had. In Kenchrea liet Paulus zijn haar knippen, omdat hij onder een gelofte stond. En hier wordt die gelofte afgerond met die reinigingsrite. Maar dat was een getuigenis. Dan zullen allen bemerken dat van alles wat men hun van u verteld heeft, niet zwaar is, maar dat gij ook zelf meegaat in het onderhouden van de wet van de Thora. Want voor de gelovigen uit de niet-Joden, die tot het

geloof gekomen zijn, hebben wij als oordeel geschreven dat zij zich hebben te wachten voor bloed wat voor de afgoden geofferd is, voor het verstikte en voor hoererij. Dus hier wordt heel duidelijk een onderscheid gelegd tussen de roeping van de Joodse gelovigen en de niet-Joodse gelovigen. U zult begrijpen dat als de niet-Joden geroepen zijn tot eenzelfde leven als de Joden, dan kom je weer heel dicht bij een vervangingstheologie. Een heel vreemde vorm van vervangingstheologie voor de Thora, want dan wordt het een vervangingstheologie waarbij de Thora weer verplichtend worden opgelegd. Want als ons leven hetzelfde wordt, dan is er geen verschil meer en wordt het dus vervangen. Het lijkt er mij op, dat de apostelen - het hele Woord door - er op gericht zijn, om dat onderscheid in stand te houden.

Dat God dingen toevoegt

Wanneer Paulus een beschrijving geeft van zijn bediening, dan doet hij dat in termen van de Joodse wet. Hier is wat hij zegt tegen de gelovigen, van de Joodse gemeenschap in Rome (Handelingen 28, vers 17.20): Mannen, broeders, ofschoon ik niets gedaan heb tegen ons volk of de voorvaderlijke gewoonten, ... om de hoop van Israel draag ik deze keten." Ik geloof dat wij moeten leren om de Bijbel te lezen vanuit een denkkader, dat God dingen toevoegt.

Omgekeerde van de vervangingstheologie

Sommige christen zionisten gaan zover in het ondersteunen van Israel, dat zij de beloften van God aan de christenen, dus aan de gelovigen uit de niet-Joden, verminderen. Dan lijkt het of alle beloften vrijwel alleen voor de Joden zijn. Dit is juist weer het omgekeerde van de vervangingstheologie. Dan hebben alleen de Joden nog belangrijke beloften over en de christenen nog een klein hoopje. Maar dat is niet wat de Schrift zegt. De dingen die toegevoegd worden in de geschriften van het Nieuwe Testament zijn heel belangrijk.

Verskillende vormen van priesterschap

En je leest het op zo'n manier, zoals het Joodse volk het priesterschap van God heeft ontvangen, zoals binnen dat ene priesterschap van Israel, zijn er onderscheidingen tussen verschillende vormen van priesterschap. Het is het algemene priesterschap van de Israëlieten.

Dan heb je daarbinnen de groep van de Levieten, die geroepen zijn bepaalde taken uit te oefenen die de gewone Israëliet niet hoeft uit te oefenen en dan heb je de Kohaniem, de priesters, die ook een aantal taken hebben die noch de Levieten noch het gewone volk hoeven te doen en zelfs mogen doen. En dan zijn er bepaalde dingen waartoe de mannen geroepen zijn om ze te doen en bepaalde dingen voor de vrouwen die geroepen zijn om bepaalde dingen te doen, waartoe de mannen niet geroepen zijn. En nu heeft God er nog een soort priesterlijke groep aan toegevoegd: Zij die uit de volkeren geroepen zijn. Zij krijgen hele specifieke priesterlijke verantwoordelijkheden, maar die zijn niet precies gelijk aan de priesterlijke verantwoordelijkheden die het Joodse volk heeft.

Dus de bijgevoegde theologie die leest de teksten van het Oude Testament (wat wij als Messiaanse Joden noemen: de Hebreeuwse Schrift, de Hebreeuwse Bijbel) en dan begrijpen we dat er in analogie van allerlei zaken die geschreven staan in de Hebreeuwse Bijbel, allerlei zaken zijn voor de christenen.

Teksten tegen vervangingstheologie in

Laten wij nu de twee belangrijkste, de meest centrale teksten, bekijken in de Bijbel die tegen de vervangingstheologie ingaan: Ezechiël 36 en Jeremia 21.

Waarom zeg ik dat dit de belangrijkste zijn? Omdat dit de twee meest specifieke teksten zijn over het Nieuwe Verbond. Als je ergens vervangingstheologieën zou moeten vinden, als het bestond, dan zijn het die meest centrale teksten over het Nieuwe Verbond. Maar het is juist volkomen tegenovergesteld. Deze teksten gaan juist over de beloften van Israel en de vervulling van haar bestemming.

Eerst lezen we het in de context. Jeremia 31, vanaf vers 31: Zie de dagen komen, luidt het Woord des Heren, dat ik met het Huis van Israel en het Huis van Juda een nieuw verbond sluiten zal. Niet zoals het Verbond dat ik met de vaderen gesloten heb ten dage dat ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden, mijn verbond dat zij gebroken hebben, hoewel Ik Here hierover ben, zo luidt het Woord des Heren.

Je kunt niet zeggen dat dit verbond gesloten is met de Kerk. Het is duidelijk gesloten met het

Joodse volk. En dit is het vers dat het onmogelijk maakt om te zeggen, dat het Nieuwe Testament is gesloten met de Kerk, want God spreekt tot de afstammelingen van degenen met wiens voorvaders Hij het Verbond bij de Sinai heeft gesloten. Hij zegt: Ik heb het over de nakomelingen van het volk dat Ik uit het land Egypte heb geleid, die het Verbond van de Sinai verbroken hebben. Kunt u van enige christenen zeggen, dat ze uit Egypte geleid zijn? Niet echt! Kunt u zeggen dat christenen het Verbond van de Sinai verbroken hebben? Het Nieuwe Verbond is gegeven aan het Joodse volk. Dan vervolgt Hij: Dit is het Verbond dat ik met het Huis van Israel sluiten zal na deze dagen, luidt het Woord des Heren. Ik zal de wet in het binnenste leggen en die in hun hart schrijven. Ik zal hun tot een God zijn en zij zullen mij tot een volk zijn. Dan zullen ze niet meer ....., want iedere broeder kent de Here. Zij allen zullen mij kennen van de kleinste tot de grootste onder hen, luidt het Woord des Heren. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hun zonden niet meer gedenken. En als dat nog niet helder genoeg zou zijn, deze tekst over het Nieuwe Verbond omvat ook een belofte dat het Joodse volk altijd als volk in stand zal blijven. Want in vers 36 lezen wij: Alleen als die verordeningen van de zon en de maan voor mijn ogen zullen wankelen, luidt het Woord des Heren, dan zal ook het nageslacht van Israel ophouden, om in die dagen een volk te zijn. Vers 37: Alleen als de hemel boven te meten zou zijn, en de fundamenten van de aarde beneden na te speuren zouden zijn, dan zou Ik het hele nageslacht van Israel zelf verwerpen, om hetgeen zij gedaan hebben, luidt het Woord des Heren.

Broeders en zusters luistert: Het Joodse volk heeft erin gefaald om de volkeren de kennis van God te brengen. Zij hebben gefaald in het vervullen van Gods roeping en bestemming die op hen rust. En in die zeer duistere dagen is Gods antwoord op de situatie die zo wanhopig is, dat Hij hun een nieuw Verbond zal geven, opdat hun roeping, zoals die vastgelegd is in het Verbond met Abraham tot vervulling zal komen. Hoewel de volkeren in dit verbond niet genoemd zijn, is er wel een implicatie naar de volkeren toe. Want het verbond met Abraham

belooft van God uit een zegen voor de volkeren.

En in Galaten 3, noemt Paulus het verbond met Abraham het evangelie. Maar het Nieuwe Testament, het Nieuwe Verbond, wordt het middel waardoor Israel haar zegen zal gaan brengen naar de volkeren.

Maar hoe lees ik dat dan in de bijvoegtheologie? Vormen de niet-Joden een deel van het Nieuwe Verbond? Ja, maar hoe dan? Want toen het Joodse volk het Nieuwe Verbond aanvaardde, toen mochten zij de zegen van Abraham brengen naar de niet-Joden, als een voorafschaduw van de dag waarop Israel en de volkeren samen onder de heerschappij van de Messias zullen staan. Dus in de onderlinge gemeenschap van Joods en niet-Joods zien we al een voorafbeelding van het komende rijk. Dus de niet-Joden worden toegevoegd, kunnen ook zeggen dat de Thora van God, de wetten van God, op hun hart zijn geschreven, dat ook hun de Geest is gegeven en dat ook zij deel zijn geworden van Gods volk. Dus de niet-Joden kunnen, bijgevoegd, ook deze beloften ontvangen, want ze zijn in Jezus. Maar zij kunnen het niet als een vervanging uitleggen.

Dit verandert ons begrip van de Kerk

Ziet u? Het is onmogelijk, om Jeremia 31 heel eerlijk en oprecht te lezen en tegelijkertijd een vervangingstheologie te hebben. Dit verandert ons begrip van de Kerk, want de Kerk wordt nu een samenvoeging van gelovigen uit alle volkeren in Jezus, die door Hem zijn verbonden met het Joodse volk. En de bestemming van het Joodse volk wordt dan een deel van belang voor alle gelovigen uit de volkeren.

De paralleltekst in Ezechiël 36 over het Nieuwe Verbond, vers 24: Ik zal u weghalen uit de volken en u bijeenvergaderen uit alle landen en Ik zal u brengen naar uw eigen land. (Dat wordt vaak weggelaten, als deze tekst gelezen wordt.) Het is na die tekst die we net gelezen hebben dat God zegt: "Ik zal rein water over u sprengen en gij zult rein worden. Van al uw onreinheden, van al uw afgoden, zal Ik u reinigen. Een nieuw hart zal Ik u geven"

Dat leggen wij uit als de ervaring van de wedergeboorte een nieuw hart en een nieuwe geest. "Ik zal het hart van uit uw lichaam verwijderen, en ik zal u een hart van vlees geven." Al dat in zijn geheel wordt beschreven als de ervaring van een wedergeboorte. "En mijn Geest zal ik in uw binnenste geven, en maken dat gij naar mijn inzettingen wandelt en naarstig mijn verordeningen onderhoudt." En dan vervolgt het: En gij zult wonen in het land dat ik uw vaders gegeven heb. Gij zult Mij tot een volk zijn en Ik zal u tot een God zijn.

Vers 33: "Zo spreekt de Here Here: wanneer Ik u reinig van al uw ongerechtigheden, zal Ik de steden weer bevolken en herbouwd worden. Het verwoeste land zal weer worden bewerkt, in plaats van een woestijn te zijn voor het oog van iedere voorbijganger. En men zal zeggen: Dit land dat verwoest was, is geworden als de Hof van Eden. De steden die verwoest en vernield in puin lagen zijn weer sterk en bewoond." Dit is heel indrukwekkend. Het is de inhoud van het Nieuwe Verbond, en het wordt direct verbonden met het herstel van het land. Ik zal u niet uitleggen hoe de huidige politieke situaties in het Midden Oosten opgelost moet worden: ik weet het ook niet.

Toen twee jaar geleden de aartsbisschop van Canterbury, Rowan Williams, naar Jeruzalem kwam, toen zei hij naar zijn gehoor - en dat waren Arabische christenen -: Het Joodse volk is nog steeds Gods uitverkoren volk en zij hebben nog steeds de belofte van God, en wij kunnen dat niet scheiden van de belofte dat zij in het land mogen wonen. En toen zei hij: "Maar ik weet niet hoe ik het politiek allemaal voor elkaar moet krijgen." En toen kardinaal Schönborn van Wenen, de katholieke kardinaal, naar Israel kwam (ik weet niet of Rowan William en kardinaal Schönborn met elkaar gepraat hadden) zei kardinaal Schönborn precies hetzelfde. Ik was onder de indruk. En ik weet het alleen omdat aartsbisschop Rowan Williams mij persoonlijke zijn tekst op papier gaf. Ik was onder de indruk.

Deze tekst leidt tot Ezechiël 37, over het herstel van Israel uit het graf. En velen hebben

die tekst ook toegepast op de graven in Europa na de Shoa.

Maar in de bijvoegtheologie zeg je: Bij die beloftes aan God voor het Joodse volk mogen nu ook mensen uit de volkeren van over de hele wereld diezelfde reiniging ontvangen door Jezus. En ook zij mogen nu de Heilige Geest ontvangen. En zij kunnen ook wederom geboren worden.

In Amos hoofdstuk 9 spreekt God ook op een manier die je niet kunt uitleggen als vervangingstheologie. Aan het eind van Amos 9, vers 15, zegt God: Dan zal Ik hem planten in hun grond in een land en zij zullen nooit meer worden uitgerukt uit de grond uit het land dat Ik hen gegeven heb, zegt de Here uw God. Wel, dat betekent toch dat de christenen naar de hemel zullen gaan. Nee, absoluut niet. Dat is niet wat er staat.

In het boek Jesaja staan zoveel teksten dat het moeilijk is er iets uit te zoeken.

Ik zal er een paar geven: Jesaja 25, vers 7: Hij zal op deze berg, dat is de berg Sion in Jeruzalem, zal hij de sluier vernietigen die alle natiën omsluit. Hij zal voor eeuwig de dood vernietigen. Vers 8: En de Here Here zal de tranen van alle aangezichten afwissen en de smaad van zijn volk zal Hij van de hele aarde verwijderen.

De context vertelt ons wat die smaad is: dat zij het land zijn kwijtgeraakt, overspel, afgoderij, ...

Er zijn veel dingen in de geschiedenis van het institutionele christendom waar we beschaamd over kunnen zijn. Maar christenen hebben niet dit soort smaad ondergaan.

Hetzelfde volk dat de smaad heeft ondergaan is het volk dat een volledig herstel zal ondergaan.

Laten we naar Jesaja 49 kijken. Het gaat daar over Sion. Vers 14: waar Sion zegt, de Heer heeft mij verlaten en de Heer heeft mij vergeten. (De meeste tijd van geschiedenis was het niet aantrekkelijk.)

Vers 15: Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermen zou over het kind in haar schoot? Als zouden zij die vergeten, Ik vergeet u niet. Zie Ik heb u in mijn handpalmen gegrift, uw muren zijn bestendig voor mij. Uw zonen snellen toe. Uw vernielers trekken van u weg. Hef uw ogen op rondom u.

Zie hen allen vergaderen. Zij komen tot u, zowaar Ik leef, zo luidt het Woord des Heren. Als een sieraad zult gij ze allemaal dragen, en het ombinden zoals een bruid.

Als we nu het volgende stuk ook lezen alsof het in de kerk zou zijn... Het is erg moeilijk om je dat voor te stellen.

Vanaf vers 22: Zie Ik zal mijn hand opheffen tot de volkeren en mijn banier omhoog heffen tot de natiën. In hun armen zullen zij uw zonen brengen.

Zou dat dan de Kerk zijn? Zo kun je niet lezen.

"Uw dochters zullen op de schouders gedragen worden. Koningen zullen uw voedstervader zijn en hun vorstinnen uw zoogsters. In het aangezicht der aarde zullen zij zich voor u neerbuigen en het stof van uw voeten zullen zij likken. Dan zult gij weten dat Ik de Here ben." Een beetje moeilijk om daar dan de Kerk in te lezen. Maar het gevoel om je te vernederen voor het Joodse volk, maar ook een voedstervader voor hen te zijn en een voogd, dat is een indrukwekkend beeld. Het is heel moeilijk om dat toe te passen op iets anders dan op het Joodse volk.

Hoofdstuk 60, vers 10: Vreemdelingen zullen uw muren herbouwen en hun koningen zullen u dienen, want in mijn toorn heb ik u geslagen maar in mijn welbehagen heb Ik Mij over u ontfermd. En uw poorten zullen bestendig open staan. Dag noch nacht zullen zij gesloten worden. Op dat moment zullen zij u inbrengen het vermogen der volken, terwijl koningen worden meegevoerd, want het volk en het koninkrijk dat u niet willen dienen zullen ten gronde gaan en verwoest worden.

In Jeremia 16 en 23 daar lezen we dat er een terugkeer zal plaatsvinden van het volk naar het land dat groter zal zijn dan de Exodus uit Egypte. Waarop het volk zal zeggen: De Heer heeft ons teruggebracht vanuit alle landen waar Hij ons verstrooid had.

De kleinschalige terugkeer vanuit Babel is absoluut geen vervulling van die teksten. Daar kwam toen een kleine hoeveelheid mensen terug.

En sinds de tijd van Babel, dat is ongeveer 600 jaar voor Jeshua, zijn we nu voor het eerst in al die eeuwen op een punt gekomen waarop bijna

de meerderheid van de Joden in het land woont. De hoeveelheid Joden die nu in het land wonen is ongeveer drie keer zo veel als in de tijd van Jezus. Dat is de manier waarop de Joden zelf het getal van de Joodse bevolking berekenen.

In Zacharia 12 lezen we over een grote oorlog die zal plaatsvinden in de laatste tijden en die oorlog zal ertoe leiden dat het Joodse volk zal gaan opzien naar Hem die zij doorstoken hebben. En dan zullen ze voor Hem rouwen zoals iemand rouwt om een eerstgeborene. Een parallelle tekst over die oorlog lezen wij in hoofdstuk 14: En de volkeren die een invasie zullen plegen, een militaire invasie in Israel, zullen vernietigd worden.

Ik veronderstel dat de vervangingstheologie dit kan lezen als boze machten die binnenkomen in de Kerk, maar ik weet niet hoe je dan moet uitleggen hoe ze moeten zien naar hen die Hem doorstoken hebben.

Toen ik over deze tekst sprak met een persoon die zelf gelooft in de vervangingstheologie toen zei ik: "Hoe vat jij Zacharias 12-14 in jouw theologie? Hij zei: "Ja, ik weet niet hoe dat past." Maar misschien is die theologie dan niet verkeerd, zei ik tegen hem, als het niet past.

Grote beloften op voor de christenen.

Bijvoegtheologie levert enorme grote beloften op voor de christenen. De christenen hebben als erfdeel ook het nieuwe Jeruzalem. De nederigen beërven het land, de aarde. De christenen voegen zich bij Israel als de bruidskoningin, die genoemd wordt: de vrouw van God. En wat we ontdekken in de bijvoegtheologie is die fantastische onderlinge relatie tussen christenen en Joden. Met daarbij metaforen, beelden van wat toegevoegd wordt, maar nooit iets wat vervangen wordt. En inderdaad, is aan de christenen het priesterschap gegeven, om de Joden ook te brengen tot de kennis van Jeshua. En 'leven uit de dood' en de verlossing van de wereld zijn daarmee verbonden.

In de nieuwe Katechismus van de Rooms-Katholieke Kerk, paragraaf 674**, staat dat de hele wereld wacht op dat ene punt in de geschiedenis wanneer het Joodse volk haar

Messias zal erkennen, wat leidt tot leven uit de dood voor de hele wereld.

Dat is een hele ware theologische uitspraak.

Maar de volle implicatie, de volle uitwerking ervan is nog niet zichtbaar geworden. Daarom hebben wij een nieuwe Messiaans Joodse toevoegingstheologie aan u gepresenteerd, waarin:

- het Joodse volk nog steeds het uitverkoren Joodse volk van God is,
- Messiaanse Joden nog steeds geroepen zijn te leven met het Joodse volk en zich te identificeren met het Joodse volk en

- de christenen uit alle volkeren (omdat zij in Jezus zijn) op een analoge wijze geweldige beloften hebben. Toegevoegd! (In addition!) Zonder dat daarmee iets afgenomen wordt van de beloften die God aan het Joodse volk heeft gegeven.

Wij zijn geroepen om partners te zijn, in de naam van Jeshua.

Amen.

**KKK, zie <http://www.stvitus.nl/kkk/>

Bij deze Engelse lezing was een Nederlandse vertaling door Paul Jaeger. De geluidsopname (van Engels en Nederlands) is op CD verkrijgbaar. De Nederlandse vertaling is uitgetypt door Toos Kok-Roest en daarna geredigeerd door Kees Slijkerman, augustus 2009.

Na deze lezing was er een reactie van pinkster-, rooms-katholieke-, PKN- en Messiaans Joodse zijde.

Daar heeft Dan Juster nog op gereageerd en hij heeft vragen beantwoord.

Alles is op audio-cd te beluisteren (besteladres www.tjci.nl) en ook uitgetypt.

Dan Juster heeft een eigen website: www.tikkunministries.org.

Meer over 'bijvoegtheologie':

In een tekst van de Pauselijke Bijbelcommissie, 0247 op www.stucom.nl, waarin deze uitspraak:

De Kerk is samengesteld uit de Israëlieten die dit nieuwe verbond hebben aanvaard en uit andere gelovigen die zich bij hen hebben gevoegd.

Dit is document 0289 op www.stucom.nl.